Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
YVES BOT
prednesené 26. júla 2017 [1]

Vec C-243/16

Antonio Miravitlles Ciurana,
Alberto Marína Lorente,
Jorge Benito García,
Juan Gregorio Benito García
proti
Contimark SA,
Jordimu Socíasovi Gispertovi

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Juzgado de lo Social nº 30 de Barcelona (Pracovný súd č. 30 Barcelona, Španielsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2012/30/EÚ – Články 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie – Právo obchodných spoločností – Vymáhanie mzdových nárokov – Súbežné podanie žaloby proti spoločnosti a proti štatutárnemu zástupcovi spoločnosti ako osobe, ktorá je spoločne a nerozdielne zodpovedná za záväzky spoločnosti, na tom istom súde“

I. Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 2, 6, 7 a 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES zo 16. septembra 2009 o koordinácii záruk, ktoré sa od obchodných spoločností v zmysle článku [54 druhého odseku ZFEÚ] vyžadujú v členských štátoch na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto záruk [2], článkov 19 a 36 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/30/EÚ z 25. októbra 2012 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 54 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností a udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení [3], rovnako ako aj článkov 20, 21 a 51 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2. Tento návrh bol podaný v rámci súdneho sporu, v ktorom proti sebe stoja Antonio Miravitlles Ciurana, Alberto Marina Lorente, Jorge Benito García a Juan Gregorio Benito García na jednej strane a spoločnosť Contimark SA a jej štatutárny zástupca, pán Jordi Socías Gispert na druhej strane, o vymáhanie neuhradených miezd a ďalších súm náhrady škody, na ktorých zaplatenie žalobcom bola spoločnosť zaviazaná súdom.

1 Jazyk prednesu: francúzština.

2 Ú. v. EÚ L 258, 2009, s. 11.

3 Ú. v. EÚ L 315, 2012, s. 74.

3. Vnútroštátny súd Juzgado de lo Social nº 30 de Barcelona (Pracovný súd č. 30 Barcelona, Španielsko) sa pýta na aplikáciu ustanovení práva Únie určených na ochranu práv veriteľov obchodnej spoločnosti a na ich súlad s vnútroštátnymi procesnými pravidlami, ktoré vylučujú právomoc súdu povereného výkonom rozhodnutí konštatujúcich existenciu nárokov na zaplatenie dlžnej mzdy rozhodovať na návrh zamestnanca o solidárnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu spoločnosti, ktorá uvedeného zamestnanca zamestnávala, za zaplatenie dlžných súm.

4. V týchto návrhoch najskôr vymedzím, v čom právna situácia, v ktorej vznikol spor vo veci samej, patrí do pôsobnosti práva Únie.

5. Potom vysvetlím dôvody, ktoré ma vedú k záveru, že:

– článok 19 smernice 2012/30, rovnako ako aj zásadu ekvivalencie a zásadu efektivity treba vykladať v tom zmysle, že s nimi nie je v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, ako je tá vo veci samej, ktorá núti zamestnanca, veriteľa spoločnosti, ktorá ho zamestnávala, podať žalobu na iný ako pracovný súd, aby dosiahol určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti a to z dôvodu porušenia jeho povinností vychádzajúcich z predpisov obchodného práva, a to za predpokladu, že táto právna úprava nie je menej výhodná ako právna úprava, ktorá upravuje podobné žaloby vnútroštátnej povahy a prakticky neznemožní alebo mimoriadne nesťaží výkon práv, ktoré priznáva táto smernica, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu, a

– taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nie je v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania a zásadou zákazu diskriminácie zakotvenými najmä v článkoch 20 a 21 Charty.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Charta

6. Článok 20 Charty s názvom „Rovnosť pred zákonom“ stanovuje, že „pred zákonom sú si všetci rovní“.

7. Článok 21 Charty s názvom „Nediskriminácia“ stanovuje:

„1. Zakazuje sa akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

2. V rozsahu pôsobnosti zmlúv a bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia, je zakázaná akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.“

8. Podľa článku 51 Charty nazvaného „Rozsah pôsobnosti“:

„1. Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

2. Táto charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre Úniu, ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách.“

2. Smernica 2009/101

9. Článok 2 smernice 2009/101 stanovuje:

„Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie, aby spoločnosti uvedené v článku 1 povinne zverejňovali prinajmenšom nasledujúce doklady a údaje:

a) akt o založení spoločnosti a stanovy, ak predstavujú osobitný dokument;

b) zmeny dokumentov uvedených v písmene a) vrátane predĺženia trvania spoločnosti;

c) po každej zmene aktu o založení spoločnosti alebo stanov úplný text aktu o založení spoločnosti alebo stanov v platnom znení;

d) vymenovanie, skončenie funkcie a údaje o osobách, ktoré buď ako zákonom stanovený orgán, alebo ako členovia takéhoto orgánu:

   i) sú oprávnené zastupovať spoločnosť v konaniach s tretími osobami a v konaniach pred súdom; zo zverejnených údajov musí byť jasné, či osoby oprávnené zastupovať spoločnosť môžu tak robiť samostatne, alebo musia konať spoločne;

   ii) sa zúčastňujú na správe spoločnosti, dohľade alebo kontrole nad ňou;

e) minimálne raz ročne výšku upísaného základného imania, ak sa v akte o založení spoločnosti alebo v stanovách uvádza schválené základné imanie, pokiaľ zvýšenie upísaného základného imania nevyžaduje zmenu stanov;

f) účtovné doklady na každý finančný rok, ktorých zverejnenie sa vyžaduje v súlade so smernicami Rady 78/660/EHS[4], 83/349/EHS[5], 86/635/EHS[6] a 91/674/EHS[7];

g) každú zmenu sídla spoločnosti;

h) likvidáciu spoločnosti;

i) každé rozhodnutie súdu o neplatnosti spoločnosti;

j) vymenovanie konkurzných správcov, údaje o nich a ich právomoci, pokiaľ tieto právomoci výslovne a výhradne nevyplývajú zo zákona alebo zo stanov spoločnosti;

k) ukončenie likvidácie a v členských štátoch, v ktorých má výmaz z registra právne dôsledky, aj výmaz z registra.“

10. Podľa článku 6 tejto smernice:

„Každý členský štát určí, ktoré osoby majú splniť náležitosti zverejnenia.“

4 Štvrtá smernica Rady z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 222, 1978, s. 11; Mim. vyd. 17/001, s. 21).

5 Siedma smernica Rady z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 193, 1983, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 58).

6 Smernica Rady z 8. decembra 1986 o ročnej účtovnej závierke a konsolidovaných účtoch bánk a iných finančných inštitúcií (Ú. v. ES L 372, 1986, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 157).

7 Smernica Rady z 19. decembra 1991 o ročných účtovných závierkach a konsolidovaných účtovných závierkach poisťovní (Ú. v. ES L 374, 1991, s. 7; Mim. vyd. 06/001, s. 279).

11. Podľa článku 7 uvedenej smernice:

„Členské štáty stanovia primerané sankcie aspoň v prípade:

a) nezverejnenia účtovných dokladov, ako to vyžaduje článok 2 písm. f);

b) vynechania povinných údajov stanovených v článku 5 z obchodných dokladov alebo z internetovej stránky spoločnosti.“

12. Článok 8 tej istej smernice stanovuje:

„Ak pred nadobudnutím právnej subjektivity zriaďovanej spoločnosti bol v jej mene vykonaný úkon a spoločnosť neprevezme záväzky vyplývajúce z tohto úkonu, osoby, ktoré vykonali úkon, za to ručia bez obmedzenia, spoločne a nerozdielne, ak sa nedohodne inak.“

3. Smernica 2012/30

13. Odôvodnenia 3, 5 a 12 smernice 2012/30 znejú:

„(3) S cieľom zabezpečiť minimálnu mieru rovnocennej ochrany akcionárov a veriteľov akciových spoločností je obzvlášť dôležitá koordinácia vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa ich zakladania a udržovania, zvyšovania alebo znižovania ich základného imania.

…

(5) Na udržiavanie základného imania sú potrebné predpisy Únie, ktoré predstavujú záruku pre veriteľov, najmä tým, že zakazujú jeho akékoľvek znižovanie prostredníctvom rozdeľovania medzi akcionárov, ak naň nemajú nárok, a obmedzujú možnosti spoločnosti nadobúdať vlastné akcie.

…

(12) S cieľom rozšíriť štandardizovanú ochranu veriteľov vo všetkých členských štátoch by veritelia mali mať za určitých okolností prístup k súdnemu alebo správnemu konaniu v prípade, keď ich pohľadávky sú v ohrození v dôsledku zníženia základného imania akciovej spoločnosti.“

14. Článok 19 tejto smernice stanovuje:

„1. V prípade závažnej straty upísaného základného imania musí byť zvolané valné zhromaždenie v lehote stanovenej právnymi predpismi členských štátov, aby posúdilo, či by sa mala spoločnosť zrušiť, alebo prijať iné opatrenia.

2. Právne predpisy členského štátu nemôžu stanoviť výšku straty považovanú za závažnú v zmysle odseku 1 na viac než polovicu upísaného základného imania.“

15. Článok 34 tej istej smernice stanovuje:

„Každé zníženie upísaného základného imania s výnimkou zníženia nariadeného súdnym rozhodnutím musí podliehať aspoň rozhodnutiu valného zhromaždenia, ktoré sa uznáša podľa pravidiel o uznášaniaschopnosti a o väčšinovom rozhodovaní ustanovených v článku 44, bez toho, aby boli dotknuté články 40 a 41. Toto rozhodnutie musí byť zverejnené spôsobom stanoveným právnymi predpismi každého členského štátu v súlade s článkom 3 smernice [2009/101].

V oznámení o zvolaní valného zhromaždenia musí byť uvedený aspoň účel zníženia základného imania a spôsob jeho vykonania.“

16. Podľa článku 36 tejto smernice:

„1. V prípade zníženia upísaného základného imania majú prinajmenšom veritelia, ktorých pohľadávky vznikli pred zverejnením rozhodnutia o znížení, právo aspoň na zábezpeku pohľadávok, ktoré nie sú splatné v deň zverejnenia. Členské štáty nesmú takéto právo vylúčiť, pokiaľ veriteľ nemá k dispozícii primerané zabezpečenie pohľadávok alebo ak toto zabezpečenie nie je nevyhnutné so zreteľom na aktíva spoločnosti.

Členské štáty ustanovia podmienky uplatňovania práva stanoveného v prvom pododseku. V každom prípade členské štáty zabezpečia, aby boli veritelia oprávnení obrátiť sa na príslušný správny orgán alebo súd, aby získali primerané zabezpečenie pohľadávok, pokiaľ môžu spoľahlivo preukázať, že v dôsledku zníženia upísaného základného imania je ohrozené uspokojenie ich pohľadávok a že od spoločnosti nedostali primerané zabezpečenie pohľadávok.

2. Právne predpisy členských štátov stanovia aspoň to, že zníženie základného imania bude neplatné alebo že v prospech akcionárov nedôjde k žiadnej platbe, pokým nebudú uspokojení veritelia alebo pokým súd nerozhodne, že žiadosti veriteľov sa nemá vyhovieť.

3. Tento článok sa uplatňuje, pokiaľ k zníženiu upísaného základného imania dôjde úplným alebo čiastočným odpustením splatenia zostatkov vkladov akcionárov.“

B. Španielske právo

17. Článok 236 Ley de Sociedades de Capital (zákon o kapitálových spoločnostiach) schválený Real Decreto Legislativo 1/2010 (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/2010) z 2. júla 2010[8], nazvaný „Predpoklady a subjektívne rozšírenie zodpovednosti“, uvádza

„1. Štatutárni zástupcovia… zodpovedajú voči spoločnosti, voči spoločníkom a voči veriteľom spoločnosti za škodu, ktorú spôsobia konaním alebo opomenutím, ktoré odporuje zákonu alebo stanovám alebo ku ktorému došlo v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z výkonu ich funkcie.

2. Zodpovednosť v nijakom prípade nezanikne v dôsledku toho, že úkon alebo rozhodnutie, ktorými bola spôsobená škoda, boli prijaté, povolené alebo schválené valným zhromaždením.“

18. Článok 237 tohto zákona, nazvaný „Solidárny charakter zodpovednosti“, uvádza:

„Všetci členovia štatutárneho orgánu, ktorý prijal rozhodnutie alebo urobil úkon, ktorými bola spôsobená škoda, zodpovedajú spoločne a nerozdielne, okrem tých členov, ktorí preukážu, že sa nezúčastnili ani prijímania rozhodnutia ani vykonávania úkonu, keďže o ich existencii nevedeli alebo, ak o nich vedomosť mali, konali tak, aby zabránili vzniku škody alebo s takým rozhodnutím alebo úkonom prinajmenšom výslovne nesúhlasili.“

19. Podľa článku 238 ods. 1 uvedeného zákona, nazvaného „Žaloba spoločnosti o určení zodpovednosti“:

„Žalobu o určení zodpovednosti proti štatutárnym zástupcom podá spoločnosť na základe rozhodnutia valného zhromaždenia, ktoré možno prijať na žiadosť ktoréhokoľvek spoločníka…“

8 BOE č. 161 z 3. júla 2010, s. 58 472, ďalej len „LSC“.

20. Podľa článku 240 LSC, nazvaného „Subsidiárna legitimácia veriteľov na podanie žaloby spoločnosti“:

„Veritelia spoločnosti môžu podať žalobu spoločnosti o určení zodpovednosti proti štatutárnym zástupcom, ak ju nepodala spoločnosť alebo jej spoločníci, pokiaľ majetok spoločnosti nestačí na uspokojenie ich pohľadávok.“

21. Článok 241 tohto zákona, nazvaný „Individuálna žaloba o určení zodpovednosti“, uvádza:

„Tým nie sú dotknuté žaloby o náhradu škody, ktoré môžu podať spoločníci a tretie osoby za úkony štatutárnych zástupcov, ktoré priamo poškodzujú záujmy spoločníkov a tretích osôb.“

22. Článok 362 toho istého zákona, nazvaný „Zrušenie na základe konštatovania existencie dôvodu stanoveného zákonom alebo stanovami“, uvádza:

„Kapitálové spoločnosti sa zrušia, ak valné zhromaždenie alebo súdne rozhodnutie riadne konštatuje existenciu dôvodu pre zrušenie stanoveného zákonom alebo stanovami.“

23. Z článku 363 ods. 1 uvedeného zákona, nazvaného „Dôvody zrušenia“, vyplýva, že:

„1. Kapitálová spoločnosť sa musí zrušiť:

a) z dôvodu pozastavenia výkonu jednej alebo viacerých činností, ktoré tvoria predmet jej činnosti. Pozastavenie činností sa predpokladá po období nečinnosti dlhšom ako jeden rok.

…

e) z dôvodu strát, ktoré znižujú čistý majetok na sumu, ktorá je nižšia ako polovica základného imania, ibaže sa základné imanie v dostatočnom rozsahu zvýši alebo zníži, pokiaľ nie je potrebné podať návrh na vyhlásenie konkurzu.

…“

24. Článok 365 LSC, ktorý sa nazýva „Povinnosť zvolať valné zhromaždenie“, uvádza:

„1. Štatutárni zástupcovia sú povinní zvolať valné zhromaždenie v lehote dvoch mesiacov, aby prijalo rozhodnutie o zrušení alebo podalo návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je spoločnosť platobne neschopná.

Ktorýkoľvek z akcionárov môže od štatutárnych zástupcov spoločnosti požadovať zvolanie valného zhromaždenia, ak sa domnieva, že existuje akýkoľvek dôvod na zrušenie spoločnosti alebo spoločnosť je platobne neschopná.

2. Valné zhromaždenie môže rozhodovať o zrušení spoločnosti alebo, ak je rokovanie o tomto bode na programe, o akomkoľvek rozhodnutí nevyhnutnom na odstránenie dôvodov [pre zrušenie spoločnosti].“

25. Podľa ustanovení článku 366 tohto zákona, nazvaného „Rozhodnutie súdu o zrušení spoločnosti“:

„1. Ak valné zhromaždenie nie je zvolané, nekoná sa alebo neprijme rozhodnutia uvedené v predošlom článku, dotknutá osoba môže podať návrh na zrušenie spoločnosti na obchodnom súde miestne príslušnom podľa sídla spoločnosti. Účastníkom konania o zrušenie spoločnosti súdom na strane žalovaného je spoločnosť.

2. Štatutárni zástupcovia sú povinní podať návrh na zrušenie spoločnosti súdom vtedy, keď akcionári na valnom zhromaždení hlasovali proti zrušeniu spoločnosti alebo keď nebolo možné prijať žiadne rozhodnutie.

Návrh treba podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa malo valné zhromaždenie konať v prípade, ak sa nekonalo, alebo v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa konalo v prípade, ak akcionári na valnom zhromaždení hlasovali proti zrušeniu spoločnosti, alebo keď nebolo možné prijať žiadne rozhodnutie.“

26. Článok 367 ods. 1 uvedeného zákona, nazvaný „Solidárna zodpovednosť štatutárnych zástupcov“, uvádza:

„Za záväzky spoločnosti, ktoré vzniknú po tom, čo nastal zákonný dôvod zrušenia, zodpovedajú spoločne a nerozdielne štatutárni zástupcovia, ktorí si nesplnia povinnosť zvolať v lehote dvoch mesiacov valné zhromaždenie, aby prípadne prijalo rozhodnutie o zrušení, ako aj štatutárni zástupcovia, ktorí nepodajú návrh na zrušenie spoločnosti súdom alebo návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti, pokiaľ je to potrebné, v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa malo valné zhromaždenie konať v prípade, ak sa nekonalo, alebo v lehote dvoch mesiacov odo dňa konania valného zhromaždenia, ak na ňom akcionári hlasovali proti zrušeniu spoločnosti.“

27. Článok 9 Ley Orgánica 6/1985 del poder judicial (organický zákon č. 6/1985 o súdnictve) z 1. júla 1985 [9] uvádza:

„1. Súdy a tribunály vykonávajú svoju právomoc výlučne v prípadoch, v ktorých je právomoc založená právnymi predpismi.

2. Občianske súdy a tribunály rozhodujú, okrem vecí, v ktorých je právomoc daná výslovne, všetky spory, o ktorých nerozhodujú iné súdne orgány.

…

5. Pracovné súdy rozhodujú o žalobách vyplývajúcich zo sociálneho práva, či už ide o individuálne alebo kolektívne spory, rovnako ako aj o sťažnostiach týkajúcich sa sociálneho zabezpečenia alebo smerujúcich proti štátu vtedy, keď pracovné právo zakladá jeho zodpovednosť v týchto veciach.

…“

28. Článok 10 ods. 1 tohto zákona stanovuje:

„Na účely rozhodnutia o prejudiciálnej otázke môže každý súdny orgán konať o veci, v ktorej nie je daná jeho výlučná právomoc.“

III. Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

29. Žalobcovia vo veci samej boli zamestnancami spoločnosti Contimark, akciovej spoločnosti, založenej v roku 1992 so základným imaním 60 101,21 eura, ktorej jediným štatutárnym zástupcom bol od roku 2010 pán Socías Gispert.

30. Táto spoločnosť utrpela značné straty v roku 2012 (240 150 eur) a v roku 2013 (541 559 eur), aby potom pozastavila svoju činnosť v priebehu druhého polroka 2013.

9 BOE č. 157 z 2. júla 1985, s. 20 632.

31. Jediný štatutárny zástupca tejto spoločnosti nezvolal na účely zníženia základného imania valné zhromaždenie a nepodal návrh na začatie súdneho konania na dobrovoľnú kolektívnu reštrukturalizáciou pasív v súlade s Ley Concursal (zákon o platobnej neschopnosti) z 9. júla 2003 [10], ani nezvolal akcionárov na účely zrušenia uvedenej spoločnosti z dôvodu pozastavenia jej činnosti v súlade s článkami 362 a 363 LSC.

32. Pred pozastavením činnosti spoločnosti Contimark jeden zo žalobcov vo veci podal v apríli 2013 žalobu na Juzgado de lo Social nº 33 de Barcelona (Pracovný súd č. 33 Barcelona, Španielsko), v ktorej navrhoval, aby súd rozhodol, že platnosť jeho pracovnej zmluvy skončila z dôvodu nezaplatenia mzdy. Ďalší žalobcovia vo veci samej podali žaloby proti výpovediam z ich pracovného pomeru, ku ktorým došlo v máji a júni 2013. Koncom roku 2013 Juzgado de lo Social nº 33 de Barcelona (Pracovný súd č. 33 Barcelona) uložil spoločnosti Contimark povinnosť zaplatiť im nedoplatky mzdy a náhradu škody.

33. Žalobcovia vo veci samej následne podali návrh na vymáhanie ich pohľadávky na Juzgado de lo Social nº 30 de Barcelona (Pracovný súd č. 30 Barcelona), ktorý je vnútroštátnym súdom podávajúcim tento návrh na začatie prejudiciálneho konania a ktorý je osobitne poverený výkonom rozsudkov v pracovných veciach. Z dôvodu platobnej neschopnosti spoločnosti Contimark a hornej hranice garancie mzdy poskytovanej v takých prípadoch zamestnancom bol ich nárok uspokojený čiastočne.

34. Na vnútroštátnom súde podali žalobcovia vo veci samej incidenčný návrh smerovaný proti štatutárnemu zástupcovi spoločnosti Contimark na určenie jeho zodpovednosti za porušenia ustanovení LSC a na určenie jeho povinnosti spoločne a nerozdielne so spoločnosťou im zaplatiť dlhované sumy.

35. Vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti o súlade práva Únie a ustálenej judikatúry Sala de lo Social del Tribunal Supremo (pracovnoprávny senát Najvyššieho súdu, Španielsko) datovanej od roku 1997, ktorá vyhradzuje rozhodovanie o zodpovednosti štatutárneho zástupcu obchodným súdom.

36. Uvádza, že na konštatovanie, že pracovné súdy nemajú právomoc rozhodovať o týchto žalobách voči spoločnosti a solidárnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu za nedodržanie povinností štatutárneho zástupcu vyplývajúcich z predpisov pracovného práva zakladá Sala de lo Social del Tribunal Supremo (pracovnoprávny senát Najvyššieho súdu) svoje rozhodnutie na týchto dôvodoch:

– návrh na určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti nepredstavuje predbežnú otázku, ktorá by sa objavila v rámci pracovnoprávneho sporu a o ktorej by teda pracovný súd mohol konať, keďže riešenie tejto otázky nie je nevyhnutné pre rozsudok v spore o hlavnom nároku a nemá na neho žiaden vplyv,

– záväzky štatutárneho zástupcu nie sú dlhmi voči zamestnancom, ale dlhmi voči spoločnosti a

– vždy treba najprv rozhodnúť o tom, či sú splnené skutkové predpoklady, v prípade ktorých podľa zákona vzniká povinnosť zrušiť spoločnosť, pričom o tejto otázke musí rozhodnúť súd, ktorý má právomoc v obchodných veciach, pretože toto rozhodnutie nezávisí od pracovnoprávnych záväzkov.

10 BOE č. 164 z 10. júla 2003, s. 26 905.

37. Vnútroštátny súd uvádza, že od roku 1997 do roku 2000 sa v zmysle odlišného názoru judikatúry uznávala právomoc pracovných súdov rozhodovať o incidenčných žalobách smerujúcich k určeniu spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárnych zástupcov, ktorí neupravili stanovy akciových spoločností a minimálnu výšku ich základného imania pred 30. júnom 1992 tak, ako to boli povinní vykonať na základe zákona o obchodných spoločnostiach, ktorý bol medzičasom zrušený a nahradený LSC. Sala de lo Social del Tribunal Supremo (pracovnoprávny senát Najvyššieho súdu) vychádzal najmä z konštatovania, že *causa petendi* vyplývala z pracovnej zmluvy.

38. Vnútroštátny súd sa predovšetkým domnieva, že to je pracovnoprávna povaha dlhov spoločnosti a zákonom založená spoločná a nerozdielna zodpovednosť štatutárnych zástupcov voči ich veriteľom, ktorá by mala určovať rozšírenie právomoci pracovných súdov na veci, v ktorých nie je ich právomoc výslovne daná.

39. Okrem toho poznamenáva, že osobitnými ustanoveniami španielsky zákonodarca už upravil prípady, v ktorých môžu iné ako obchodné súdy konštatovať spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť štatutárnych zástupcov. Takto správne súdy vykonávajú súdne preskúmanie správnych rozhodnutí o rozšírení zodpovednosti za dlhy na sociálnom zabezpečení vydaných voči štatutárnym zástupcom na základe článku 30 ods. 2 Ley General de la Seguridad Social (všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení) schválenom Real Decreto Legislativo 1/1994 (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/1994) z 20. júna 1994[11]. Článok 240 ods. 3 Ley reguladora de la Jurisdicción Social (zákon o pracovných súdoch) z 10. októbra 2011[12] tiež pracovné súdy oprávňuje rozšíriť spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť za dlhy vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z predpisov sociálneho zabezpečenia na spoločníkov, členov a správcov (štatutárnych zástupcov *de facto*) obchodných spoločností bez právnej subjektivity v prípade porušenia povinností obchodnoprávnej povahy.

40. Za týchto podmienok Juzgado de lo Social n° 30 de Barcelona (Pracovný súd č. 30 Barcelona) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má veriteľ obchodnej spoločnosti, ktorý sa na príslušných španielskych súdoch, ktorými sú pracovné súdy, domáha uspokojenia svojho pracovnoprávneho nároku, na základe smerníc 2009/101/ES a 2012/30/EÚ [rovnako ako aj] ich preberajúcich ustanovení okrem iného v článkoch 236, 237, 238, 241 a 367 [LSC] právo súbežne podať na tom istom súde žalobu proti spoločnosti s cieľom dosiahnuť uznanie pracovnoprávneho záväzku a zároveň žalobu proti fyzickej osobe, štatutárnemu zástupcovi spoločnosti, ako osobe, ktorá je spoločne a nerozdielne zodpovedná za záväzky spoločnosti, založenú na nedodržaní obchodnoprávnych povinností stanovených v uvedených smerniciach prebratých do [LSC]?

2. Je judikatúra Sala de lo Social del Tribunal Supremo (pracovnoprávny senát Najvyššieho súdu) vyjadrená v jeho rozsudkoch z 28. februára 1997 (RJ 1997\4220), 28. októbra 1997 (RJ 1997\7680), 31. decembra 1997 (RJ 1997\9644), 13. apríla 1998 (RJ 1998\4577), 17. januára 2000 (RJ 2000\918), 9. júna 2000 (RJ 2000\5109), 8. mája 2002 a 20. decembra 2012 v rozpore s článkami 2, 6, 7 a 8 smernice 2009/101 a článkami 19 a 36 smernice 2012/30, keď stanovuje, že španielske pracovné súdy nemôžu v prípade pracovnoprávneho nároku priamo uplatniť záruky stanovené v týchto smerniciach Spoločenstva, ktoré sú prebraté v článkoch 236, 237, 238, 241, 367 a iných článkoch [LSC], pre veriteľov obchodných spoločností, ak ich najvyšší predstavitelia ako fyzické osoby, nedodržia formálne požiadavky zverejňovania podstatných dokladov spoločnosti stanovené v smernici 2009/101 a v smernici 2012/30, ktoré boli prebraté do [LSC]?

11 BOE č. 154 z 29. júna 1994, s. 20 658.

12 BOE č. 245 z 11. októbra 2011, s. 106 584.

3. Je judikatúra Sala de lo Social del Tribunal Supremo (pracovnoprávny senát Najvyššieho súdu) vyjadrená v jeho rozsudkoch z 28. februára 1997 (RJ 1997\4220), 28. októbra 1997 (RJ 1997\7680), 31. decembra 1997 (RJ 1997\9644), 13. apríla 1998 (RJ 1998\4577), 17. januára 2000 (RJ 2000\918), 9. júna 2000 (RJ 2000\5109), 8. mája 2002 a 20. decembra 2012 v rozpore s článkami 20 a 21 [Charty] v spojení s jej článkom 51, keď núti veriteľa, ktorý má pracovnoprávny nárok a ktorý je zamestnancom, aby podal dva návrhy na začatie súdneho konania, prvý na pracovnom súde s cieľom dosiahnuť priznanie pracovnoprávneho nároku voči spoločnosti a druhý na občianskoprávnom/obchodnom súde s cieľom dosiahnuť solidárne ručenie štatutárneho zástupcu spoločnosti alebo iných fyzických osôb, ak táto požiadavka nie je stanovená pre žiadnu inú kategóriu veriteľov – bez ohľadu na povahu ich pohľadávky – ani v smernici 2009/101, smernici 2012/30, ani vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými sa preberajú uvedené predpisy Spoločenstva?“

IV. Analýza

41. Najskôr v odpovedi na otázku, na ktorej zodpovedanie boli vyzvaní účastníci konania počas pojednávania, vysvetlím, ako sa podľa môjho názoru má uplatniť článok 19 smernice 2012/30 v takej situácii, ako je situácia sporu vo veci samej. Potom prednesiem analýzu podstaty otázok prednesených vnútroštátnym súdom.

A. O právomoci Súdneho dvora

42. Ak sa vychádza z presného znenia prejudiciálnych otázok položených vnútroštátnym súdom, prvá otázka smeruje k zisteniu toho, či smernice 2009/101 a 2012/30 priznávajú veriteľovi s pracovnoprávnym nárokom právo podať na jednom súde návrh na zaplatenie jeho pohľadávky proti spoločnosti, ako aj návrh smerujúci k určeniu spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu spoločnosti. Druhá otázka sa týka španielskej judikatúry vylučujúcej právomoc pracovných súdov rozhodovať o nedodržaní povinnosti zverejňovať podstatné doklady spoločnosti najvyššími predstaviteľmi obchodnej spoločnosti. Tretia otázka sa vzťahuje na narušenie rovnosti medzi veriteľmi s pracovnoprávnymi nárokmi a veriteľmi s inými ako pracovnoprávnymi nárokmi, ktorí nie sú nútení zahajovať samostatné súdne konania.

43. Hneď na začiatok sa ukazujú dva problémy vzťahujúce sa na právomoc Súdneho dvora. Prvý sa dotýka ustanovení smerníc 2009/101 a 2012/30, ktorých sa týkajú prvé dve otázky a ktoré treba predbežne preskúmať spoločne.[13] Druhý je vyvolaný ich predmetom, konkrétne nie obsahom vnútroštátnych ustanovení určených na zaručenie výsledkov uložených smernicou, ale rozhodnutím obmedziť právomoc *ratione materiae* španielskych pracovných súdov pri ich uplatňovaní.

44. Na overenie uplatniteľnosti smerníc 2009/101 a 2012/30 podľa požiadavky vnútroštátneho súdu, navrhujem v prvom rade vychádzať z konštatovania, že predmetom sporu je zodpovednosť štatutárneho zástupcu z dôvodu nedodržania jeho povinností vo vzťahu k platobnej neschopnosti alebo pozastaveniu činnosti spoločnosti, ktorú riadi.

45. Samozrejme že poslaním požiadaviek obsiahnutých v smerniciach 2009/101 a 2012/30 je zlepšiť prístup k informáciám vzťahujúcim sa na finančnú situáciu obchodných spoločností a uľahčiť prijímanie rozhodnutí zodpovednými orgánmi v prípade ťažkostí s cieľom chrániť záujmy tretích osôb a veriteľov.

13 Ak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť, a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samy osebe založiť túto právomoc (pozri rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 22; z 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 30 a citovanú judikatúru, ako aj zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 27).

46. Odkaz na smernicu 2009/101, osobitne vo vzťahu k povinnosti zverejňovať akty a doklady umožňujúcej tretím osobám vykonávať kontrolu, je ale irelevantný, keďže štatutárnemu zástupcovi sa vytýka práve to, že žiaden akt neprijal.

47. Zostáva teda preskúmať, či je odkaz na smernicu 2012/30, a konkrétne na jej články 19 a 36, relevantný. Cieľom tohto nástroja, tak ako je uvedené v odôvodnení 3 smernice, je koordinovať vnútroštátne predpisy týkajúce sa zakladania akciových spoločností a udržovania, zvyšovania alebo znižovania ich základného imania, aby sa zabezpečila minimálna miera rovnocennej ochrany akcionárov a veriteľov týchto spoločností. Navyše v odôvodnení 5 tejto smernice je uvedené, že „na udržiavanie základného imania sú potrebné predpisy Únie, ktoré predstavujú záruku pre veriteľov“.

48. Práve na dosiahnutie týchto cieľov článok 19 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že „v prípade závažnej straty upísaného základného imania musí byť zvolané valné zhromaždenie v lehote stanovenej právnymi predpismi členských štátov, aby posúdilo, či by sa mala spoločnosť zrušiť, alebo prijať iné opatrenia“.

49. Ak by však bol článok 36 smernice 2012/30 súčasťou toho istého zámeru, nezdalo by sa mi relevantné naň odkazovať, keďže z opisu skutkových okolností v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že súdny spor nie je dôsledkom rozhodnutia o znížení základného imania, ktoré podlieha povinnosti zverejnenia upravenej článkom 34 tejto smernice.

50. Okrem toho sa mi zdá užitočné uviesť, keďže prináleží Súdnemu dvoru to overiť[14], že podľa mojej mienky nie je nevyhnutné vyložiť žiadne iné ustanovenie.

51. Ako však bolo uvedené na pojednávaní, článok 19 smernice 2012/30 spomenutý vnútroštátnym súdom neobsahuje žiaden údaj o zodpovednom orgáne[15] v prípade nezvolania valného zhromaždenia.

52. Možno tiež poukázať na rozdielne znenie v porovnaní s článkom 34 ods. 1 uvedenej smernice. Uvedené ustanovenie formuluje povinnosť zverejnenia v prípade rozhodnutia valného zhromaždenia týkajúceho sa zníženia sumy upísaného základného imania v súlade s postupmi upravenými právnym poriadkom každého členského štátu v súlade s článkom 3 smernice 2009/101. Práve tento odkaz umožňuje prepojenie s článkom 7 uvedenej smernice, na základe ktorého členské štáty „stanovia primerané sankcie“ v prípade nedodržania tejto povinnosti zverejnenia.

53. V dôsledku toho treba v druhom rade preskúmať, v čom je cieľom konania vo veci samej - ktoré sa týka zodpovednosti štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti spočívajúcej v tom, že nepodnikol kroky potrebné pre zaručenie uspokojenia nárokov veriteľov, - zabezpečiť účinnosť povinnosti stanovenej v článku 19 smernice 2012/30.

54. Predovšetkým je potrebné poukázať na kogentnú povahu uvedeného ustanovenia.[16] Nevyhnutne sa s ním spája vznik zodpovednosti, čím je odôvodnené to, že normotvorca Únie nepovažoval v takom prípade za potrebné stanoviť, že členské štáty musia prijať podmienky uplatnenia žaloby o určení zodpovednosti.[17]

14 Pozri najmä rozsudky z 21. októbra 2010, Idryma Typou (C-81/09, EU:C:2010:622, bod 31), ako aj z 10. februára 2011, Vicoplus a i. (C-307/09 až C-309/09, EU:C:2011:64, bod 22 a citovaná judikatúra).

15 Na rozdiel od článkov 4, 11 alebo 25 tejto smernice, ktoré uvádzajú prípady vzniku zodpovednosti.

16 Uvedené ustanovenie uvádza, že „musí byť zvolané valné zhromaždenie“.

17 To je to, čo odlišuje tento prípad od prípadu zníženia základného imania uvedeného v článku 36 smernice 2012/30, ktorý definuje osobitné právo, a to právo na získanie zábezpeky, a stanovuje podmienky jeho uplatnenia tak, aby bola zabezpečená jeho efektivita.

55. Ďalšia analýza relevantných ustanovení vnútroštátneho práva ma vedie k záveru, že smerujú k zaručeniu výsledkov vyžadovaných smernicou 2012/30, ktoré majú chrániť práva veriteľov obchodných spoločností, najmä v prípade závažnej straty upísaného základného imania. Takto článok 363 uvedeného zákona vymenúva dôvody zrušenia kapitálovej spoločnosti, najmä vtedy, keď dôjde k zníženiu čistého majetku na sumu, ktorá je nižšia ako polovica základného imania, alebo ak došlo k pozastaveniu činnosti spoločnosti. V súlade s článkom 365 uvedeného zákona je tiež štatutárny zástupca povinný zvolať valné zhromaždenie, aby sa prijalo rozhodnutie, konkrétne o zrušení spoločnosti, alebo aby sa podal návrh na vyhlásenie konkurzu. Spoločná a nerozdielna zodpovednosť štatutárnych zástupcov v prípade nezvolania valného zhromaždenia uvedená v článku 367 tohto zákona vyjadruje úmysel, zhodný s cieľom sledovaným uvedenou smernicou, vyvolať veľmi rýchle zapojenie postupov chrániacich najmä veriteľov tak, aby sa obmedzili riziká spojené s pasivitou orgánov spoločnosti. Náhrada škody spôsobenej veriteľom upravená v článku 236 LSC, rovnako ako aj článkom 240 toho istého zákona poskytnutá možnosť podať s týmto cieľom priamu žalobu má tiež posilniť dôsledky nedodržania povinnosti štatutárnym zástupcom.

56. Keďže teda prijaté normy spĺňajú výslovnú požiadavku vyjadrenú v článku 19 smernice 2012/30 a prispievajú k efektivite smernicou zavedených pravidiel,[18] spadajú do jej pôsobnosti a to aj keby nezodpovedali výslovnej požiadavke stanovenej smernicou.[19]

57. Za týchto podmienok treba teraz meritórne preskúmať prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom, a tak vyriešiť druhú ťažkosť, ktorú tieto otázky vyvolávajú.

B. O veci samej

1. O prvej a druhej prejudiciálnej otázke

58. Pokiaľ ide o prvú a druhú prejudiciálnu otázku, ktoré spolu súvisia, predbežne zdôrazním osobitosť ich predmetu. Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa totiž týka rozhodnutia španielskeho zákonodarcu vo veci organizácie súdnictva, ktoré má veriteľom umožniť uplatniť spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť štatutárneho zástupcu, ktorý nedodržal svoje povinnosti, konkrétne tie, ktoré sú stanovené v článku 19 smernice 2012/30.

59. Je však potrebné pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou,[20] v prípade neexistencie právnej úpravy Únie v danej oblasti majú byť vo vnútroštátnom právnom poriadku každého členského štátu na základe zásady procesnej autonómie členských štátov určené príslušné súdy a upravené procesné náležitosti týkajúce sa žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie.

18 Pozri rozsudky z 12. septembra 1996, Gallotti a i. (C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 a C-157/95, EU:C:1996:323, bod 14, ako aj citovaná judikatúra).

19 Pozri tiež rozsudok zo 16. mája 2017, Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, bod 39).

20 Pozri najmä dva nedávne rozsudky odpovedajúce na otázky vzťahujúce sa na obmedzenie právomoci súdu vo veciach, v ktorých išlo o ochranu práv žalobcu (spotrebiteľa v prvom prípade, zamestnanca v druhom prípade): rozsudky z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 48 a citovaná judikatúra), ako aj zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, body 37 a 57, rovnako ako aj citovaná judikatúra).

60. Členské štáty v každom prípade nesú zodpovednosť za zabezpečenie účinnej ochrany týchto práv, [21] procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, však nemôžu byť menej výhodné ako procesné podmienky týkajúce sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity). [22]

61. Tieto požiadavky ekvivalencie a efektivity sa rovnako vzťahujú na označenie súdov príslušných na rozhodovanie o žalobách založených na týchto právach. [23]

62. Položenú otázku teda treba chápať v tom zmysle, že vnútroštátny súd sa v zásade pýta, či článok 19 smernice 2012/30, rovnako ako aj zásady ekvivalencie a efektivity [24] treba vykladať v tom zmysle, že je s nimi v rozpore taká vnútroštátna úprava, o ktorú ide vo veci samej a ktorá zaväzuje veriteľa zamestnávajúcej spoločnosti s pracovnoprávnymi nárokmi podať žalobu na iný súd, ako je pracovný súd, aby dosiahol určenie solidárnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti za zaplatenie dlžných súm.

63. Prináleží však v zásade vnútroštátnym súdom overiť, či sú procesné pravidlá určené vo vnútroštátnom práve na ochranu práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvodzovaných z práva Únie v súlade s týmito zásadami. Na účely posúdenia, ku ktorému bude musieť vnútroštátny súd pristúpiť, mu však Súdny dvor môže poskytnúť určité usmernenia, ktoré sa týkajú výkladu práva Únie. [25]

64. Dodržanie zásady ekvivalencie predpokladá, že predmetné vnútroštátne pravidlo sa bude uplatňovať nezávisle od toho, či žaloby, ktoré majú podobný predmet a dôvody, sú založené na porušení práva Únie alebo na porušení vnútroštátneho práva. [26] Napriek tomu, ako už Súdny dvor rozhodol, zásadu ekvivalencie nemožno vykladať tak, že ukladá členskému štátu povinnosť rozšíriť svoj najvýhodnejší vnútorný režim na všetky žaloby, ktoré boli podané v oblasti pracovného práva. [27] Na overenie dodržania zásady ekvivalencie je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať tak predmet, ako aj podstatné náležitosti žalôb, ktoré sú údajne vo vnútroštátnom práve podobné. [28] Musí tiež vziať do úvahy miesto tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. [29]

21 Pozri s odkazom na túto povinnosť rozsudky z 15. apríla 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, bod 45), a z 27. júna 2013, Agrokonsulting (C-93/12, EU:C:2013:432, bod 35).

22 Ako ustálenú judikatúru pozri najmä v oblasti pracovného práva rozsudky z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577, bod 18 a citovaná judikatúra) rovnako ako aj z 15. apríla 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, bod 46 a citovaná judikatúra).

23 Pozri najmä rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, bod 59 a citovaná judikatúra).

24 Návrh na preformulovanie, s doplnením týchto informácií, pri absencii vysvetlenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Návrh je inšpirovaný znením uvedeným v rozsudku zo 6. októbra 2015, Orizzonte Salute (C-61/14, EU:C:2015:655, bod 42). Myslím si, že nie je potrebné spojiť s ním odkaz na článok 47 Charty tak, ako v rozsudku z 30. júna 2016, Toma a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (C-205/15, EU:C:2016:499, bod 38), ktorý je možno príbuzný v tom, že odpovedá na otázku týkajúcu sa článkov 20 a 21 Charty, ktoré tvoria základ tretej prejudiciálnej otázky v prejednávanej veci (pozri bod 80 a nasl. týchto návrhov). Pri súčasnom stave judikatúry sa mi totiž zdá dostatočné odkaz obmedziť osobitne na zásadu efektivity, ktorá zodpovedá presne predmetu sporu vo veci samej týkajúceho sa organizácie druhov opravných prostriedkov (pozri bod 66 týchto návrhov). Zdá sa mi, že odkaz na zásadu účinnej súdnej ochrany alebo na článok 47 a článok 52 ods. 1 Charty má byť vyhradený pre žiadosti o výklad v prípade neexistencie opravného prostriedku alebo uplatnenia takých podmienok prípustnosti stanovených vnútroštátnym právom, ktorých účinkom je ohrozenie samotnej podstaty práva na prístup k súdu, napríklad stanovením odstrašujúcich súdnych poplatkov nepokrytých bezplatnou právnou pomocou, obmedzením spôsobilosti na právne úkony, stanovením pevných lehôt, neprispôsobením podmienok doručovania v prípade neprítomnosti dotknutých osôb, atď.

25 Pozri najmä bod 40 rozsudku z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577).

26 Pozri najmä bod 41 rozsudku z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577).

27 Pozri bod 42 rozsudku z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577).

28 Pozri rozsudky z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577, body 39 a 43, ako aj citovaná judikatúra) a zo 16. mája 2000, Preston a i. (C-78/98, EU:C:2000:247, bod 49).

29 Pozri rozsudky z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577, bod 44), a z 27. júna 2013, Agrokonsulting (C-93/12, EU:C:2013:432, bod 38).

65. Rovnako ako Európska komisia však konštatujem, že vnútroštátny súd neposkytol informácie o podmienkach prípustnosti a o výhodnejšom režime pre uplatnenie práv vyvodzovaných z vnútroštátnej právnej úpravy, ktoré by boli spôsobilé vyvolať pochybnosť o dodržaní tejto zásady. Osobitné predpisy citované vnútroštátnym súdom [30] upravujú konania, ktoré nie sú porovnateľné, keďže nepredpokladajú, že by mal pracovný súd právomoc rozhodovať o iných žalobách, ktoré sa neviažu na plnenie pracovnej zmluvy. Inými slovami treba preskúmať, či sa sporné pravidlo uplatňuje výlučne na žaloby na vyvodenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu, zatiaľ čo v súvislosti s inými žalobami by stačila jediná žaloba na pracovnom súde. [31]

66. Pokiaľ ide o zásadu efektivity, ťažkosť vysvetlená vnútroštátnym súdom sa nevzťahuje na neexistenciu opravného prostriedku alebo na mimoriadne ťažkosti pri jeho uplatňovaní, [32] ale iba na všeobecne opísané komplikácie [33] spojené s rozdelením právomocí medzi dvoma súdmi špecializovanými na rôzne právne veci.

67. Treba preto pripomenúť, že predmetný vnútroštátny procesný režim sa musí analyzovať s prihliadnutím na miesto tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Z tohto hľadiska treba v prípade potreby zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napríklad ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a riadny priebeh konania. [34]

68. V spore vo veci samej teda podľa môjho názoru treba zvážiť [35] výhody a nevýhody rozhodnutia rozdeliť právomoc medzi dva špecializované súdy.

69. Záujem veriteľa s pracovnoprávnymi nárokmi, aby všetky aspekty sporu rozhodoval jediný súd, je z praktických dôvodov dĺžky trvania a nákladov nepopierateľný. Tieto odôvodňujú, ako to na pojednávaní zdôraznil zástupca pána Marínu Lorenteho, aby Súdny dvor rozhodol, že povinnosť zaťažujúca zamestnanca so zmluvou na dobu určitú „v prípade, že súdny orgán zistil zneužívanie opakovane uzatváraných zmlúv na dobu určitú, podať na účely určenia primeranej sankcie novú žalobu“ [36] sa ukazuje byť v rozpore so zásadou efektivity, keďže „[tomuto pracovníkovi] z tejto povinnosti nevyhnutne vyplývajú procesné znevýhodnenia, a to najmä pokiaľ ide o trovy konania, jeho dĺžku trvania a pravidlá zastupovania“ [37].

70. Myslím si však, že toto riešenie opäť nemožno prijať. V uvedenej veci totiž išlo o posúdenie situácie, v ktorej bolo potrebné začať dve samostatné konania, jedno na účely konštatovania zneužitia práva a druhé na účely sankcionovania tohto zneužitia. [38] Riešenie vyplynulo hlavne z priameho vzťahu existujúceho medzi žalobami a právnym vzťahom účastníkov, [39] pričom otázka špecializácie súdov bola vedľajšia. [40]

30 Pozri bod 39 týchto návrhov.

31 Pozri na ilustráciu body 51 a 52 rozsudku z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, EU:C:1998:577), približne aj rozsudky z 29. októbra 2009, Pontin (C-63/08, EU:C:2009:666, bod 55), a z 27. júna 2013, Agrokonsulting (C-93/12, EU:C:2013:432, bod 41).

32 Pozri na ilustráciu kritérií rozsudok z 15. apríla 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, body 51 až 55).

33 V tomto ohľade právny zástupca pána Marínu Lorenteho uviedol na pojednávaní okolnosti, ktoré odrádzajú „99 % zamestnancov“ podať žalobu: súdne konanie nastáva po prvej fáze pokusu o vymoženie pohľadávky, ktorá trvá takmer dva roky a zásada bezplatnosti konania sa neuplatňuje pred občianskymi súdmi na zamestnancov. Týmto tiež môže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Vzhľadom na to, že iní veritelia sa budú môcť domáhať zodpovednosti štatutárneho zástupcu rýchlejšie, ich pohľadávky sú v praxi uspokojené pred pohľadávkami zamestnancov.

34 Pozri najmä rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, bod 61).

35 Keďže podľa obvyklej definície zásady efektivity treba zistiť, či sa uplatnenie práv priznaných právnym poriadkom Únie ukazuje ako „nadmerne sťažené“.

36 Pozri rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, bod 63).

37 Pozri rozsudok z 15. apríla 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, bod 51). Pozri tiež rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, bod 63).

38 Pozri rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680, body 31 a 63).

39 Pozri tiež v tom istom zmysle rozsudok z 15. apríla 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, body 50 a 51).

40 Pozri tiež rozsudok zo 14. septembra 2016, Martínez Andrés a Castrejana López (C-184/15 a C-197/15, EU:C:2016:680 a osobitne rozdiel v znení bodu 63 a bodu 2 výroku).

71. Podľa mojej mienky sú však skutočnosti, ktoré treba vziať do úvahy v spore vo veci samej, veľmi odlišné. Ako uviedla španielska vláda na pojednávaní, otázka zodpovednosti štatutárneho zástupcu totiž nemá vzťah s určením pracovnoprávneho nároku. Okrem toho, táto incidenčná žaloba bola podaná až vo fáze výkonu rozhodnutí znejúcich na peňažné plnenie.

72. Komplikácie viažuce sa na zahájenie dvoch osobitných konaní, ktoré by sa mali zaoberať žalobami, ktorých základ nemá žiadnu priamu súvislosť, treba teda preskúmať s ohľadom na požiadavku právnej istoty, ktorá tradične odôvodňuje špecializáciu súdov tak v pracovných, ako aj obchodných veciach.

73. Špecializácia vychádza z poznania, že osobitosti a technické podrobnosti určitých súdnych sporov vyžadujú koncentráciu sporových konaní tak, aby sa uľahčilo ich porozumenie a ich rozhodovanie. Tak je to v prípadoch, ktoré sa dotýkajú pracovnoprávneho vzťahu existujúceho medzi zamestnávateľom a zamestnancom, rovnako ako aj v obchodných veciach, pokiaľ ide o súdne spory týkajúce sa rozhodnutí prijatých v obchodných spoločnostiach, osobitne v prípade finančných ťažkostí a, konkrétnejšie, zodpovedností tých, ktorí tieto spoločnosti riadia.[41]

74. Takáto organizácia tiež uľahčuje celkové pochopenie sporu, umožňujúc jedinému súdu rozhodovať o všetkých žalobách veriteľov a uľahčiť analýzu podmienok, v ktorých možno vyvodiť zodpovednosť riadiacich orgánov.

75. V tomto ohľade by sa dokonca dalo dospieť k záveru, že táto špecializácia je v súlade s cieľom sledovaným normotvorcom Únie smerujúcim k tomu, aby rozhodnutia dotýkajúce sa života obchodných spoločností, napríklad v prípade zníženia základného imania, boli prijímané „s cieľom rozšíriť štandardizovanú ochranu veriteľov vo všetkých členských štátoch“[42].

76. V dôsledku toho sa mi nezdá, že rozhodnutie nerozšíriť na súd, ktorý má výlučnú právomoc zabezpečiť účinnosť práv priznaných v pracovnoprávnych predpisoch, oprávnenie preskúmať otázku zodpovednosti štatutárneho zástupcu nesúvisiacu s plnením pracovnej zmluvy a vyhradenú inému špecializovanému súdu, by bolo takej povahy, že by nadmerne sťažilo výkon práv zamestnancov, a *fortiori* vo fáze núteného vymáhania mzdových nárokov, po kogentnom uplatnení prednosti týchto pohľadávok a využití garančného fondu miezd.[43]

77. Navyše možno uviesť, ako to bolo pripomenuté na pojednávaní, že predmetná vnútroštátna právna úprava ponúka zamestnancom možnosť brániť sa proti pasivite riadiacich orgánov tým, že môžu navrhnúť zrušenie spoločnosti na obchodnom súde[44] alebo aj uplatniť nárok na náhradu škody.[45] Uplatnenie týchto postupov zamestnancami je uľahčené ich prítomnosťou v podniku a v dôsledku toho priamym prístupom k potrebným informáciám.

78. Možno tiež poznamenať, že žiadne ustanovenie uvádzané vnútroštátnym súdom nevylučuje možnosť, aby sa zamestnanci dobrovoľne zúčastnili konania o zodpovednosti štatutárneho zástupcu, ktoré už bolo iniciované inými veriteľmi.

41 Tento predpoklad treba odlíšiť od objektívneho konštatovania absencie zmeny stanov alebo zvýšenia základného imania, na ktorých spočíva smer judikatúry citovaný v návrhu vnútroštátneho súdu (pozri bod 37 týchto návrhov). Navyše uplatnenie článku 367 LSC je podrobené odlišným podmienkam, ktoré treba overiť, najmä podmienke okamihu vzniku záväzkov, ktorý musí nasledovať po vzniku právneho dôvodu pre zrušenie spoločnosti.

42 Pozri odôvodnenie 12 smernice 2012/30.

43 Práva uvedené pánom Marínom Lorentem v jeho písomných pripomienkach. Osobitne, pokiaľ ide o garančný fond, pozri smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. EÚ L 283, 2008, s. 36).

44 Pozri článok 366 LSC.

45 Pozri článok 241 LSC.

79. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem na prvé dve prejudiciálne otázky odpovedať tak, že článok 19 smernice 2012/30, rovnako ako aj zásadu ekvivalencie a zásadu efektivity treba vykladať v tom zmysle, že s nimi nie je v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, aká je v spore vo veci samej, ktorá núti zamestnanca, veriteľa spoločnosti, ktorá ho zamestnávala, podať žalobu na iný ako pracovný súd, aby dosiahol určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti z dôvodu porušenia jeho povinností vyplývajúcich z predpisov obchodného práva, za predpokladu, že táto právna úprava nie je menej výhodná ako právna úprava, ktorá upravuje podobné žaloby vnútroštátnej povahy a prakticky neznemožní alebo mimoriadne nesťaží výkon práv, ktoré priznáva táto smernica, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu.

2. O tretej prejudiciálnej otázke

80. Pokiaľ ide o túto prejudiciálnu otázku podliehajúcu rovnakej predbežnej podmienke v súvislosti s právom Únie,[46] treba pripomenúť, že zásada rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, pokiaľ takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené. Okolnosti, ktoré charakterizujú rozdielne situácie a tým ich porovnateľný charakter, je potrebné určiť a posúdiť najmä s ohľadom na predmet a cieľ aktu Únie, ktorý vytvára predmetný rozdiel. Pritom treba okrem iného zohľadniť zásady a ciele oblasti, do ktorej patrí predmetné opatrenie. Tento prístup by mal tiež prevážiť *mutatis mutandis* v rámci preskúmania, ktorého účelom je posúdiť súlad vnútroštátnych opatrení vykonávajúcich právo Únie s ohľadom na zásadu rovnosti zaobchádzania.[47]

81. Vnútroštátny súd sa domnieva, že bez ohľadu na povahu pohľadávky by mali byť procesné podmienky, za ktorých sa nárokuje ručenie štatutárnym zástupcom, rovnaké, teda pracovný súd by mal mať možnosť rozhodovať tak o vymáhaní pohľadávky, ako aj o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu.

82. Domnievam sa, že vecne neexistuje žiaden rozdiel v zaobchádzaní. Spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu sa možno domáhať bez ohľadu na povahu pohľadávky voči spoločnosti.

83. Z procesného hľadiska je to práve mzdová povaha pohľadávky a osobitný režim záruk upravený zákonom a viažuci sa na uvedenú pohľadávku v prípade pozastavenia činnosti zamestnávateľa alebo jeho platobnej neschopnosti, ktoré odôvodňujú rozdiel v zaobchádzaní v porovnaní s občianskou alebo obchodnou pohľadávkou, a opodstatňujú tak výlučnú právomoc pracovného súdu.

84. Osobitný charakter domáhania sa zodpovednosti štatutárneho zástupcu tiež odôvodňuje nezverenie tohto konania do výlučnej právomoci súdu špecializujúceho sa na pracovné právo,[48] a *fortiori* vo fáze výkonu rozhodnutia, ktoré určilo dlžnú sumu a označilo hlavného dlžníka.

85. V dôsledku uvedeného sa domnievam, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá preberá právo Únie, neporušuje zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, zakotvené najmä v článkoch 20 a 21 Charty, pokiaľ veritelia spoločnosti s pracovnoprávnymi nárokmi, ktorí musia podať žalobu na iný ako pracovný súd, aby dosiahli určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti z dôvodu porušenia povinností obchodnoprávnej povahy, nie sú v situácii porovnateľnej so situáciou iných veriteľov tejto spoločnosti, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu.

46 Pozri bod 43 týchto návrhov.

47 Pozri rozsudok z 26. septembra 2013, IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598, body 50 a 52, ako aj citovaná judikatúra).

48 Pozri bod 73 týchto návrhov.

V. Návrh

86. So zreteľom na predchádzajúce úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na prejudiciálne otázky, ktoré položil Juzgado de lo Social nº 30 de Barcelona (Pracovný súd č. 30 Barcelona, Španielsko), odpovedal takto:

1. Článok 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/30/EÚ z 25. októbra 2012 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 54 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností a udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení, rovnako ako aj zásadu ekvivalencie a zásadu efektivity, treba vykladať v tom zmysle, že s nimi nie je v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, aká je v spore vo veci samej, ktorá núti zamestnanca, veriteľa spoločnosti, ktorá ho zamestnávala, podať žalobu na iný ako pracovný súd, aby dosiahol určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti z dôvodu porušenia jeho povinností vyplývajúcich z predpisov obchodného práva, za predpokladu, že táto právna úprava nie je menej výhodná ako právna úprava, ktorá upravuje podobné žaloby vnútroštátnej povahy a prakticky neznemožní alebo mimoriadne nesťaží výkon práv, ktoré priznáva táto smernica, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu.

2. Taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, neporušuje zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, zakotvené najmä článkoch 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie, pokiaľ veritelia spoločnosti s pracovnoprávnymi nárokmi, ktorí musia podať žalobu na iný ako pracovný súd, aby dosiahli určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti štatutárneho zástupcu tejto spoločnosti z dôvodu porušenia povinností obchodnoprávnej povahy, nie sú v situácii porovnateľnej so situáciou iných veriteľov tejto spoločnosti, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu.